

ítélete

. Puskás Péter bíró

(

ügyintéző: dr. Nagy Gábor László ügyvéd

10.Gf.40.113/2016/4-III.

8.G.40.574/2015/28.

[1] A felperes 2008. június 16-án fordult az alpereshez hiteligényével, az általa aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatban tájékoztatást kapott a devizakölcsön sajátosságairól, a fogalmáról, a devizahitelezés költségeiről, kockázatairól, a törlesztőrészletek

változásáról. A hitelező és zálogjogosult alperes 2008. július 16-án az adós, illetve zálogkötelezett felperessel külön okiratban svájci frank (CHF) alapú, szakaszos folyósítású kölcsön- és jelzálogszerződést kötött. A kölcsön keretösszege 57.281,96 CHF, amely a felperes előzetesen - hitelkiváltás és szabad felhasználás célokra - jóváhagyott 7.500.000 forint finanszírozási igénye és a folyósítási díj (I.6.) alapulvételével, a I.8. pontban meghatározott folyósítási árfolyam alkalmazásával kiszámított volt. Az I.2. pontban rögzítettek szerint a folyósítás a CHF keretösszegig történhet a szerződéskötés és a folyósítás napja közötti árfolyamváltozás esetén is, a kölcsön összegét, mint fennálló tőketartozást, törlesztő részletet az értesítő levél tartalmazza. A kölcsön szakaszos folyósításának kezdőnapja (első részlet) 2008. szeptember 15-én (I.3.), a kölcsön első törlesztő részlete 2008. szeptember 15-én esedékes (I.7.). A szerződés II.13.4. pontja szerint az alperes jogosult a kölcsöntartozást forintra átváltani abban az esetben, ha úgy ítéli meg, hogy az árfolyamok kedvezőtlen változása veszélyezteti az adós törlesztési képességét. Az alperes az igényelt összegben folyósította a kölcsönt: hitel kiváltásra 6.581.817 forintot, szabad felhasználásra 918.183 forintot. Az alperes a 2014. évi XL. (a továbbiakban: DH2) törvény szerinti elszámolási kötelezettségének eleget tett.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a keresetében elsődlegesen - a kölcsönszerződés semmisségére hivatkozással - a jelzálogszerződés semmisségének [a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 200. § (2) bekezdés], másodsorban - a kölcsön CHF-ben való meghatározása hiányában [Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pont, Ptk. 523. § (1) bekezdés] - mindkét szerződés létre nem jöttének, harmadlagosan az árfolyamkockázatról nyújtott elégtelen tájékoztatás és a kikötés tisztességtelen jellege miatt a kölcsönszerződés II.13.4. pont érvénytelenségének a megállapítását kérte [Hpt. 203. § (4)-(5), (7) bekezdés].
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a kölcsönszerződés a DH2 törvény hatálya alá tartozik. A felperes elsődleges és harmadlagos kereseti kérelmét a DH2 törvény 37. § (1) bekezdés szerint egyaránt úgy tekintette, hogy azt nem tartja fenn, miután felhívás ellenére nem terjesztett elő a kölcsönszerződés (részleges) érvénytelensége jogkövetkezményeire is kiterjedő marasztalási keresetet. Nem vizsgálta érdemben a másodlagos kereseti kérelmet sem, mert álláspontja szerint nem álltak fenn a megállapítási kereset

előterjesztésének a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 123. §-ban szabott feltételei. Ugyanakkor kitért arra is, hogy a kölcsön és a törlesztőrészletek összegének a meghatározása a szerződés I.1.7., I.2., II.14. pontjaiban megfelelt a 6/2013. PJE határozatban rögzített követelményeknek, az kiszámítható. A felperes által a szerződéskötést megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat pedig egyértelmű, világos és részletes tájékoztatást nyújtott az árfolyamkockázatról, megfelel a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozat szerinti követelményeknek.

- [5] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezése folytán hozott jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolásában a fellebbezés érvei ellenében rögzítette, hogy a per megszüntetésének azért nem volt helye a DH2 törvény 39. § alapján, mert a felperes az érvénytelenségi keresetet mellett más kereseti kérelmet is előterjesztett. Eltérő jogi álláspontja szerint a felperes a Pp. 123. § alapján előterjeszthette a jelzálogszerződés létre nem jöttének megállapítása iránti másodlagos keresetet. Ugyanakkor helyesnek ítélte az elsőfokú bíróság érdemet érintő jogi indokait, miszerint a szerződések tartalmazzák a létrejöttükhöz szükséges tartalmi elemeket, mind a kölcsön, mind a törlesztőrészletek összegét. E körben a jogi indokolását kiegészítette az 1/2016. PJE határozat felhívásával. Megállapította, hogy a kölcsönszerződés I.2. pontja a kölcsönt a forintösszegnek megfelelő CHF-ben is tartalmazza. Egyetértett az elsőfokú ítéletnek a harmadlagos kereseti kérelem kapcsán - a felperest korlátlanul terhelő árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tartalmi megfelelősége, a támadott szerződéses feltétel érvényessége kérdésében - kifejtett indokaival.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását, a keresete szerinti határozat hozatalát, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. A kérelem indokolása szerint a korábban előadott és itt meg nem ismételtek indokok alapján helye van mindkét szerződés semmissége megállapításának. Hangsúlyozta, hogy a jelzálogszerződés semmisségére a kölcsönszerződés semmissége folytán hivatkozott. Abban pedig a kölcsön CHF-ben nem lett meghatározva, és nem is kiszámítható. A szerződés I.2. pontja szerint is azt az értesítő levél tartalmazza, a levél pedig nem része a szerződésnek. A felülvizsgálati kérelem a szerződés létre nem jöttének indokaként is a kölcsönösszeg, mint a szerződés tárgya, illetve a törlesztő részlet CHF-ben való meghatározásának a hiányát jelölte meg. Irányadó jogszabályként a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pont, Ptk. 523. § (1) és a 205. § (1)-(2) bekezdés rendelkezéseire, és a Kúria Pfv.I.20.728/2013/6. számú ítéletére hivatkozott. Az érdemi döntést a felperes téves jogi következtetésnek ítélte, megsértett eljárási

jogszabályként jelölte meg a Pp. 221. § (1) és a 206. § (1) bekezdését.

- [7] A felperes kérelmet terjesztett elő a tárgyalás felfüggesztése iránt is az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16, C-51/17. és a C-126/17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásokra tekintettel.
- [8] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [9] A Kúria az eljárás felfüggesztésére irányuló kérelmet a következő indokolással elutasította:
A Pp. 152. § (2) bekezdése alapján a bíróság a tárgyalást akkor is felfüggesztheti, ha más bíróság az előtte folyamatban lévő per tárgyalásának a felfüggesztése mellett kezdeményezte az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását (BH2007. 173.). A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felülvizsgálati kérelem eldöntése szempontjából a kérelemben megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások mikénti kimenetele kihat-e a felülvizsgálati határozata tartalmára, az alkalmazandó jogharmonizációs rendelkezések kapcsán az implementált uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdés felmerült-e (EUMSZ 267. cikk). A C-483/16 ügyben a Fővárosi Törvényszék előzetes döntéshozatalra kérdést a DH2 törvény 37. § (1) bekezdés rendelkezése kapcsán terjesztett elő. A C-51/17. szám alatt indult ügyben a Fővárosi Ítéltőtanács által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés arra irányult, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége vizsgálható-e. A C-126/17. számú ügyek tárgya az érvénytelenség orvoslása, illetve érvénytelenség jogkövetkezményei. A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező bíróságok által feltett kérdések alapján úgy ítélte meg, hogy az eljárások kimenetele nem érinti a felülvizsgálati kérelem elbírálását a lentebb kifejtettekre is figyelemmel.
- [10] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [11] A felülvizsgálati kérelem eljárást megindító és annak kereteit meghatározó rendkívüli jogorvoslati eszköz. A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján csak a felülvizsgálati kérelemben felperes által megjelölt okok keretei között bírálhatta felül, azaz kizárólag csak azon jogszabálysértés fennállását vizsgálhatta, amelyet a felülvizsgálati kérelem megjelölt és a felperes kifejtette azzal összefüggésben a jogi érveit is. A Kúriát kötötte a kérelemben megfogalmazott jogszabálysértés, annak tartalmi körülírása, a jogerős ítéletnek jogi indokolással alátámasztottan sérelmezett, a rendkívüli perorvoslat megalapozására megjelölt fogyatékosága, a felperes azzal kapcsolatban kifejtett jogi álláspontja. A felperes a felülvizsgálati kérelmével nem érintette a harmadlagos keresetét

elutasító jogerős ítéleti rendelkezést, kizárólag az elsődleges és a másodlagos keresetét érintő jogi érvelést adott elő. A felülvizsgálati kérelemnek az indokolása a kölcsön, és a törlesztő részlet CHF-ben való szerződéses meghatározása hiányára korlátozott, erre vonatkozó jogi álláspontját fejtette ki. Ehhez igazodóan hivatkozott irányadó anyagi jogi szabályként csupán a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pont, a Ptk. 523. § (1) és a 205. § (1)-(2) bekezdés rendelkezéseire. A felülvizsgálati kérelem ezen tartalmi elemei jelentették a Kúria számára a felperesnek a rendkívüli perorvoslati eljárás keretében orvosolni kért jogsérelmeit, meghatározták a Kúria felülbírálati lehetőségének a tartalmi és perjogi kereteit [Pp. 272. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. 4.].

- [12] A Kúria csak azt állapíthatta meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okból nem jogszabálysértő. A kölcsönszerződés és a jelzálogszerződés létre nem jöttének megállapítása iránti másodlagos kereseti kérelem eredményre nem vezethetett. A 2008. július 16-án hatályos, a Ptk. rendelkezéseihez képest lex specialis, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és e) pontja értelmében semmisségi ok, ha a kölcsönszerződés nem tartalmazza a szerződés tárgyát, illetve a törlesztő részletek összegét. Tekintettel arra, hogy az érvénytelenség kérdése kizárólag létrejött szerződés esetén vizsgálható, a szerződés létre nem jötté kapcsán a szerződés érvényességi kellékeinek hiánya alappal nem volt hivatkozható.
- [13] A fentiekből következik az is, hogy a felperes első két, eshetőlegesen érvényesített érvénytelenségi keresete tartalmában azonos: ugyanazon kérdésnek, a kölcsönszerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségének a vizsgálatát igényelte. A Kúria Polgári Kollégiumának jogegységi tanácsa a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről azért hozta meg a jogerős ítélet által is hivatkozott 1/2016. Polgári jogegységi határozatát, mert a Hpt. által támasztott érvényességi követelményeket a Kúria deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos ügyekben ítélező tanácsai nem értékelték egységesen. A jogegységi határozat utal a felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Kúriai döntésre is. A jogegységi határozat 1. pontja szerint a kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A határozat 2. pontja szerint a deviza alapú fogyasztási és lakossági

kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - kiszámítható módon tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A határozat 3. pontja értelmében pedig ha a deviza alapú kölcsönszerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - tartalmazza az 1. és a 2. pontban írtakat, a szerződéskötést követően közölt egyoldalú jognyilatkozat (pl. folyósítási értesítő, törlesztési terv, fizetési ütemezés) a pénzügyi intézmény fogyasztónak nyújtott tájékoztatásának minősül, amely nem érinti a szerződés létrejöttét vagy érvényességét. Az ehhez fűzött indokolás szerint ha a szerződésnek van az értesítő jogi minősítését érintő rendelkezése, az értesítő jogi jellege és hatása a szerződés egyéb rendelkezései, az eset összes körülményei figyelembevételével ítéltető meg. A perbeli esetben a felek II.1.3. pont alatti szerződéses kikötése szerint az értesítő levél a kölcsönszerződés része, az adós a fizetési kötelezettségeit annak tartalma szerint köteles teljesíteni. A Kúria utal arra is, hogy a szerződésben a kölcsön devizaösszege nem is volt meghatározható a szerződéskötést követően és szakaszosan, több részletben történt folyósítás miatt. A felperes által hivatkozott érvénytelenségi ok a felek kölcsönszerződését nem jellemzi, a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pont alapján a semmissége, ebből következően a jelzálogszerződés érvénytelensége sem állapítható meg.

- [14] A Kúria a kifejtettekre tekintettel a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [15] A felperes felülvizsgálati kérelme eredményre nem vezetett, ennek folytán a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján viseli az alperes jogi képviselétével felmerült költségét, és köteles megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés szerint a meg nem fizetett 70.000 forint felülvizsgálati eljárási illetéket. A Kúria az ügyvéd munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján, a 4/A. § szerint határozta meg.
- [16] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [17] E határozat ellen a felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. február 27.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Kocsis Ottilia s.k.
előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző